

**Evropsky významné lokality
v CHKO České středohoří**

Přehled evropsky významných lokalit v CHKO České středohoří

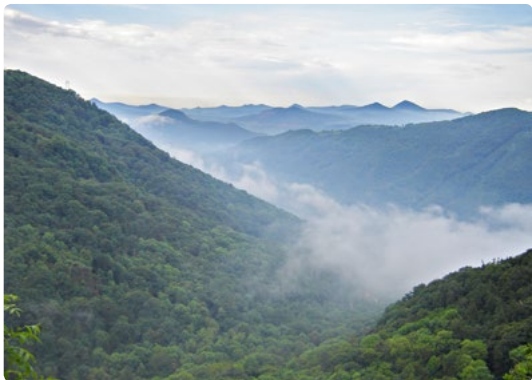
- EVL Babinské louky
- EVL Bezejmenný přítok Trojhorského potoka
- EVL Bílé stráně u Litoměřic
- EVL Binov - Bobří Soutěska
- EVL Bohyňská lada, Chmelník, Lotarův vrch
- EVL Borečský vrch
- EVL Březina
- EVL Dobrná
- EVL Dolní Ploučnice
- EVL Držovice - rodinný dům
- EVL Holý vrch u Hlinné
- EVL Horní Kamenice
- EVL Hořenec - Čičov
- EVL Huníkovský potok
- EVL Košťálov
- EVL Křížové vršky, Malý vrch, Šibeník
- EVL Lhota
- EVL Lipská hora
- EVL Lovoš
- EVL Luční potok - Třebušín
- EVL Milá
- EVL Milešovka
- EVL Oblík - Srdov - Brník
- EVL Ostrý
- EVL Plešivec
- EVL Ploskovice
- EVL Radobýl
- EVL Raná - Hrádek
- EVL Sedlo
- EVL Sinutec - Dlouhý kopec
- EVL Třtěnské stráně
- EVL Všechlapy - Kamýk

Evropsky významné lokality - součást Natury 2000

Natura 2000 je celoevropská soustava chráněných území, jejímž cílem je chránit nejvzácnější přírodní bohatství Evropy. Každý stát Evropské unie má povinnost vyhlásit lokality, v kterých budou chráněny nejen rostliny a živočichové, ale i jejich přirozená stanoviště. Natura 2000 je vyhlášována podle dvou směrnic (zákonných předpisů): jednak o ochraně volně žijících ptáků a dále o ochraně volně žijících živočichů, planě rostoucích rostlin a přírodních stanovišť. Podle první směrnice musí být pro vybrané druhy ptáků vyhlášovány tzv. „ptačí oblasti“. Podle druhé směrnice musí být vyhlášovány zvláštní chráněná území, tzv. „evropsky významné lokality“ (EVL).

Cílem Natury 2000 je zachovat biologickou rozmanitost a zároveň chránit nejvzácnější a nejvíce ohrožené druhy volně žijících živočichů, planě rostoucích rostlin a přírodních stanovišť v Evropské unii.

Zařazení území do této soustavy neznamená v mnoha případech změny způsobu hospodaření a využívání území. Protože v rámci soustavy Natura 2000 jsou chráněny také stanoviště a druhy, které v naší přírodě jsou přítomny jen díky lidské činnosti, není cílem v těchto chráněných územích zcela vyloučit vliv člověka. Naopak, vhodný management těchto lokalit je nutný pro jejich udržení. Na realizaci některých opatření je možné získat finanční příspěvky z různých dotačních programů. V evropsky významných lokalitách jsou zakázány jen takové činnosti, které na ně mají negativní vliv. Veškeré zářezy a projekty, které nějakým způsobem mohou významně ovlivnit tato chráněná území, podléhají samostatnému posuzování vlivů z hlediska zachování předmětu ochrany.

Pohled do údolí Labe ze skal nad Průčelskou roklí, foto: M. Křištof

Díky různorodé geologické stavbě, členitému reliéfu a pestrým mikroklimatickým podmínkám patří území Českého středohoří k oblastem s největší rozmanitostí rostlinných a živočišných druhů v České republice. Přírodní hodnoty území se projeví i při vymezování Natury 2000. Nenachází se zde sice žádná ptačí oblast, ale jsou zde vyhlášeny více než tři desítky evropsky významných lokalit.

Krajina a příroda v CHKO České středohoří

České středohoří je rozsáhlé pohoří formované třetihorní vulkanickou činností, tektonickými pohyby a erozí vodních toků. Zdejší krajina je tvořena pestrou mozaikou lesů, zemědělské půdy a lidských sídel. Mimořádným krajinným prvkem je místy až 500 m hluboké údolí Labe.

Skály a sutě

Mimořádným fenoménem Českého středohoří jsou četné skalní útvary a otevřené sutě. Skály porůstají rozchodníky, tařice skalní a další druhy rostlin. A k hnízdění je např. využívají výr velký a sokol stěhovavý. Spodní části otevřených sutí jsou díky specifické cirkulaci vzduchu celoročně chladné a staly se proto útočištěm řady horských chladnomilných druhů brouků, pavouků a měkkýšů. Plošně nejrozsáhlejší sutě nalezneme na Plešivci a Kamenné hůře.

Sutě v Průčelské rokli, foto: M. Křištof

Louky a pastviny

Ohroženým biotopem se staly vlhké louky, zejména kvůli rozsáhlému odvodňování a intenzifikaci zemědělství v minulém století. Jejich zbytky se do současnosti zachovaly rozptýleně po celém Českém středohoří, častější jsou ale v jeho vlhčí východní části. Podle nejvýznamnější lokality v okolí zaniklé obce Babiny vzniklo obecně pojmenování „babinské orchidejové louky“, které se užívalo v celém Českém středohoří. Jejich druhové bohatství je nižší než v minulosti, ale stále na nich můžeme nalézt např. prstnatec májový, prstnatec Fuchsův, vstavač mužský, upolín nejvyšší či kosatec sibiřský.

Charakteristickým typem travních porostů pro České středohoří jsou suché trávníky, označované též jako kavylové stepi. Jejich nejrozsáhlejší porosty nalezneme na Rané, Oblíku a dalších kopcích suché jihozápadní části Českého středohoří, kde průměrné roční srážkové úhrny dosahují pouze 400 mm. Hostí celou řadu druhů teplo- a suchomilných rostlin, jako např. několik druhů kavylů, ovsíř stepní, koniklec luční český, kozinec bezlodyžný, bělozářku liliovitou a mnoho dalších. Na suché trávníky jsou vázány tisíce druhů bezobratlých živočichů, mezi nejvýznamnější patří endemický poddruh saranče skalní nebo motýli okáč skalní a modrásek ligrusový.

Specifickým typem biotopu jsou tzv. bílé stráně, což je označení pro svahy na druhohorních sedimentech s vysokým obsahem vápníku, kde dochází k sesuvům a obnažení horninového podkladu. Osídlují je mimořádně bohatá teplomilná společenstva rostlin, roste zde i několik druhů orchidejí (střevíčník pantoflíček, tořič hmyzonosný, vstavač nachový a další).

Kavylová step v květnu, foto: V. Vlačička

Lesní porosty

V nižších polohách a na teplých a suchých jižních svazích kopců převažují dubohabřiny a teplomilné doubravy. Kromě dubu letního, d. zimního a habru obecného v nich nalezneme také vzácnější dub šipák, jeřáb břek nebo endemický jeřáb český. Bohatě keřové patro tvoří líska obecná, ptačí zob obecný, svída krvavá, brslen evropský, několik druhů hlohů a vzácněji též dřín obecný. Zachovalé dubohabřiny a doubravy můžeme nalézt například na svazích Košťálova, Lovose, Lipské hory, Borče, Milešovky, Plešivce a na dalších lokalitách.

Pro vyšší a vlhčí polohy a severní svahy jsou typické bučiny. Dominantní buk lesní zde tvoří směs s javorem klenem, javorem mlčcem a lípou velkolistou. Ve vyšších polohách byly dříve časté jedlobukové porosty, jedle však nejspíše kvůli nepříznivému působení imisí téměř vymizely. Nejrozsáhlejší bučiny se zachovaly na Březině, Milešovce, v okolí Bukové hory, na Dlouhém vrchu u Litoměřic a na svazích údolí Labe v okolí Velkého Března.

Na strmých balvanitých svazích se vyvinuly suťové lesy s převahou lip a javorů. V příměsi se zde vyskytují také jasan, duby a buky. Kvůli špatné dostupnosti se v těchto lesích dříve intenzivně nehosподаřilo, proto se zachovaly v téměř nepozměněné podobě.

Bukový les v NPP Březinské tisy, foto: M. Křištof

Vodní toky a údolní nivy

Ojedinelým biotopem v rámci celé České republiky je dolní tok Labe mezi Střekovem a Děčínem. Na štěrkové náplavy na březích je vázán výskyt kriticky ohroženého drobnokvětu pobřežního a také celé řady specializovaných druhů bezobratlých živočichů. Ze savců je významný výskyt bobra evropského v údolí Labe a vydry říční v okolí zachovalého toku Ploučnice. V údolních nivách se místy nacházejí zbytky jasanovo-olšových luhů s bohatým bylinným patrem (bledule jarní, dymnivka dutá, devětsil lékařský a mnoho dalších druhů). Nejzachovalejší lužní lesy nalezneme v údolí Ploučnice, Bobřího potoka nebo Lučního potoka u Třebušína.

Drobnokvět pobřežní, foto: P. Bauer

EVL Babinské louky

Rozloha: 74,3 ha

Babinské louky s rozkvetlým prstnatcem májovým, foto: R. Hamerský

Předmět ochrany: vlhké a mezofilní louky, zvonovec liliolistý

Území EVL zahrnuje botanicky cenné vlhké louky v pramenné oblasti potoka Rytina v katastru zaniklé obce Babiny. Tento druh biotopu byl v minulosti v Českém středohoří rozšířenější, ale velká část lokalit ve 20. století bohužel zanikla kvůli odvodňování a intenzifikaci zemědělské výroby.

Babinské louky jsou nejkrásnější na jaře, kdy rozkvétají stovky jedinců orchideje prstnatce májového. Z dalších chráněných vlhkofilních druhů rostlin se zde můžeme setkat např. s upolínem nejvyšším nebo kosatcem sibiřským. V létě vykvétá další vzácný druh tolije bahenní. EVL je zaměřena zejména na ochranu početné populace kriticky ohroženého zvonovce liliolistého, který se v České republice vyskytuje pouze na pěti lokalitách.

Lokalita je závislá na pravidelné péči. Nejvhodnějším způsobem hospodaření je mozaikovitá seč, která zajistí vhodné podmínky jak pro orchideje a zvonovec liliolistý, tak i pro vzácnou faunu, např. modráška bahenního.

Tolije bahenní, foto: R. Hamerský

Přístupnost: Lokalitou prochází silnice III. třídy ze Lbína na Ovčárnu.

EVL Bílé stráně u Litoměřic

Rozloha: 63,9 ha

Bílé stráně u Pokratic, foto: V. Vlačička

Předmět ochrany: suché trávníky, střevíčník pantoflíček, přástevník kostivalový

EVL zahrnuje 4 segmenty u Litoměřic, Žitenic, Malíče a Kamýku. Jako bílé stráně se obecně označují svahy tvořené slínovci a vápnitými jílovcy, kde často dochází k sesuvům a obnažení horninového podkladu. Vyskytují se v celé jižní části Českého středohoří na Litoměřicku a Lounsku. Jsou jedinečným výskytem mimořádně druhově bohatých teplomilných společenstev.

Bílé stráně u Litoměřic jsou nejvýznamnější lokalitou čeledi vstavačovitých v Českém středohoří. Na jaře zde můžeme obdivovat například vstavač nachový, pětiprstku žežulník, vemeník dvoulístý nebo bradáček vejčitý. Mezi nejzávažnější zástupce orchidejí na této lokalitě patří střevíčník pantoflíček a toič hmyzonosný. Z dalších chráněných druhů rostlin se zde vyskytují například třemdava bílá, bělozářka větevnatá, len žlutý nebo plamének přímý. Lokalita je mimořádně významná také z entomologického hlediska. Žijí zde stovky druhů motýlů (například přástevník kostivalový nebo pestrobarvec petrkličový) a brouků.

Pro udržení vysoké druhové rozmanitosti je nezbytné lokality bílých stránek udržovat pravidelným odstraňováním náletů dřevin, dále je vhodné občasné kosení a extenzivní pastva smíšeného stáda ovcí a koz.

Střevíčník pantoflíček, foto: M. Křištof

Přístupnost: Lokalita severně od Pokratic je přístupná po neznačené odbočce z červené turistické trasy vedoucí z Litoměřic do Skalice. Další lokality jsou dostupné po neznačených cestách z obcí Žitenice, Malíč a Knobloška.

EVL Binov - Bobří soutěska

Rozloha: 455,9 ha

Kvetoucí měsíčnice vytrvalá, foto: J. Šmucar

Předmět ochrany: dubohabřiny, teplomilné doubravy, suťové lesy, lužní lesy, vegetace skal a sutí, mezofilní louky

Bobří soutěska patří mezi nejkrásnější přírodní scenérie v Českém středohoří. V nejužší části údolí, které vymodelovala erozní činnost Bobřího potoka, nalezneme nízký vodopád. Vyšší vodopád, ovšem s nižším průtokem, se nachází na jeho pravostranném přítoku. EVL zahrnuje také východní svahy čedičového vrchu Binov se zachovalými lesními porosty a sutěmi.

V jarním období rozkvétá na čedičových skalách teplomilná tařice skalní. Níže u potoka, kde je chladnější a vlhčí vzduch, rostou vzácné druhy měsíčnice vytrvalá a růže převislá. Z živočichů se v soutěsce můžeme setkat například s vydrou říční, skorcem vodním, konipasem horským nebo mlokem skvrnitým. V sutích, kde se udržuje chladný vzduch po celý rok, žijí chladnomilné druhy brouků a pavouků. Jedná se o tzv. glaciální relikty, tedy druhy, které se zde vlivem chladného mikroklimatu dochovaly z doby ledové.

Ve východní části EVL při okrajích lesního porostu se dochovaly druhově bohaté mezofilní a vlhké louky s výskytem orchidejí.

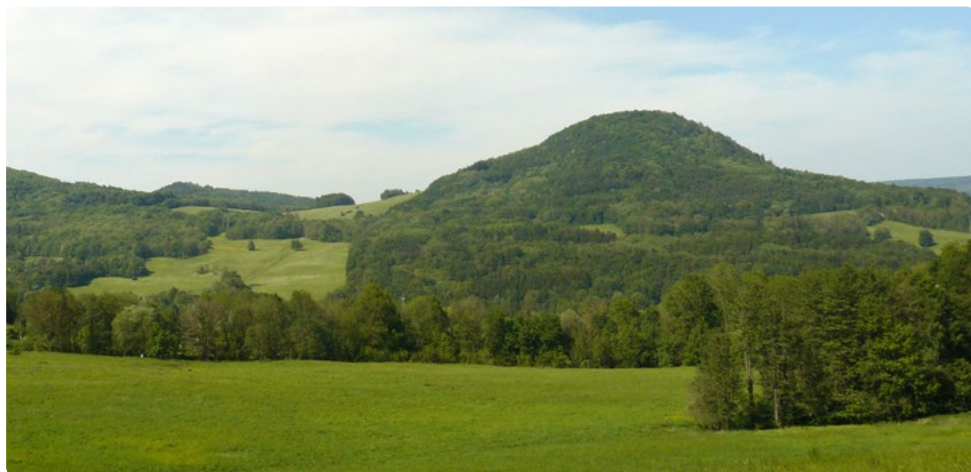
Přístupnost: Bobří soutěskou prochází zeleně značená turistická trasa z Velké Javorské do Janovic.

Vodopád na Bobřím potoce, foto: M. Křištof

EVL Bohyňská lada, Chmelník, Lotarův vrch

Rozloha: 377 ha

Chmelník od Staré Bohyně, foto: J. Kyselka

Předmět ochrany: suché, mezofilní i vlhké louky, dubohabřiny, suťové lesy, lužní lesy

Pestré území této poměrně rozsáhlé EVL zahrnuje mozaiku lučních společenstev na slínovcích a vápnitých jílovcích a listnaté lesy na svazích výrazných čedičových vrchů Chmelník (508 m n. m.) a Lotarův vrch (510 m n. m.).

V údolí Račího potoka se dochovaly druhově bohaté orchidejové louky. Vyskytují se zde např. prstnatec májový, prstnatec Fuchsův, pětiprstka žežulník, vstavač kukačka nebo vstavač osmahlý. Z dalších druhů rostlin můžeme na loukách spatřit např. hadí jazyk obecný nebo hvozdík pyšný. Račí potok a řadu jeho drobných přítoků doprovází jasanovo-olšové luhy. Místní pestrá krajina je domovem celé řady druhů ptáků, např. strakapouda prostředního, cvrčilký říční, včelojeda lesního, dlaska tlustozobého nebo chřástala polního.

Orchidejové louky potřebují pravidelnou údržbu. Nejvhodnější je mozaikovitě sečení v různých termínech, které prospívá také celé řadě druhů hmyzu a ptáků.

Přístupnost: Územím EVL prochází žlutá turistická značka z Děčína - Chrochvic do Staré Bohyně. Na vrchol Chmelníku vede značená odbočka.

Vstavač osmahlý, foto: R. Hamerský

EVL Borečský vrch

Rozloha: 34,1 ha

Koniklec otevřený, foto: V. Vlačička

Ventaroly na vrchu Boreč, foto: archiv

Předmět ochrany: skalní vegetace, teplo- a suchomilné křoviny se skalníkem, suché trávníky mezofilní louky, koniklec otevřený

Borečský vrch (449 m n. m.) je vulkanická kupa tvořená trachytem. Svahy vrchu jsou většinou porostlé přirozenými listnatými lesy s dubem, lípou, javorem a jasanem. Na bezlesé části v okolí skalních výchozů je vázán výskyt vzácných druhů rostlin, např. koniklece otevřeného, běložárky liliovitě nebo kosatce bezlistého.

Borečský vrch je výjimečný výskytem tzv. ventarol, tedy vývěrů teplého a vlhkého vzduchu na vrcholu kopce v zimním období. Tento jev vděčí za svůj vznik rozsáhlému puklinovému systému, který prostupuje vulkanickým tělesem. Uvnitř horninového tělesa je během letního období akumulováno teplo. V zimě dochází k nasávání chladného vzduchu na úpatí kopce, vzduch se uvnitř kopce ohřívá, obohacuje o vlhkost a stoupá vzhůru. Na vrcholu kopce vychází z puklin až 16 °C teplý vzduch. Na tento jev je vázán výskyt játrovky borečky vzácné, která v České republice roste pouze zde.

V létě je horninové těleso naopak chladnější než vzduch v okolí. Směr proudění je proto opačný. Teplý vzduch nasávaný na vrcholu se uvnitř kopce ochlazuje, klesá a vytéká na úpatí kopce. V sutích na úpatí můžeme proto i na začátku léta nalézt zbytky ledu. Na chladných sutích roste například lomikámen trsnatý a žijí zde některé druhy hmyzu, které se zde udržely od konce doby ledové.

Přístupnost: Na Boreč vede 3 km dlouhá okružní naučná stezka ze vsi Režný Újezd s devíti naučnými panely.

EVL Březina

Rozloha: 59,7 ha

Staré bukové porosty na východních svazích, foto: M. Košner

Předmět ochrany: čolek velký

EVL zahrnuje rybník a luční enklávu na čedičové náhorní plošině Březina, staré bukové porosty na východních svazích a malé rašeliniště.

Vojenský rybník je nejvýše položenou vodní plochou v Českém středohoří (670 m n. m.). EVL byla vyhlášena za účelem ochrany čolka velkého, který se zde rozmnožuje. Z dalších obojživelníků se na Březině vyskytují např. mlok skvrnitý, kuňka obecná nebo skokan ostronosý. Na jižní okraj rybníka navazuje pravidelně kosená louka s výskytem kosatce sibiřského.

Květnaté bučiny na východním svahu, které dosahují stáří až 190 let, jsou domovem celé řady druhů ptáků, např. puštíka obecného, strakapouda velkého nebo žluň zelené. Při troše štěstí můžeme na Březině zahlédnout i vzácného čápa černého. Nedaleké rašeliniště je v Českém středohoří naprosto ojedinělým typem biotopu. Na dvou ostrůvcích rašeliny roste hojně suchopýr úzkolistý a také „masožravá“ rosnatka okrouhlolistá, která sem ovšem byla záměrně vysazena.

Kosatce sibiřský, foto: J. Kyselka

Přístupnost: Náhorní plošina Březina se rozkládá mezi Milešovem a Kostomlaty pod Milešovkou. V blízkosti rašeliniště vede červená turistická trasa, k rybníku je značená odbočka z okružní naučné stezky Březina.

EVL Dobrná

Rozloha: 7,8 ha

Jedna z vodních ploch v EVL Dobrná, foto: M. Křištof

Předmět ochrany: čolek velký

EVL zahrnuje dvě mělké vodní nádrže a okolní vlhké a mezofilní louky na plochém čedičovém hřbetu mezi Dobrnou a Ovesnou.

Vodní plochy využívá k rozmnožování silně ohrožený druh čolek velký, pro jehož ochranu byla tato EVL vyhlášena. Z dalších obojživelníků se v okolí můžeme setkat např. se skokanem hnědým. Nádrže, jejichž břehy lemují porosty rákosy a orobince, byly vybudovány již v 18. století. Původně jich bylo více, ale do současnosti se dochovaly pouze tyto dvě.

Populace čolka velkého se v minulém století výrazně snížila zejména z důvodu odvodňování mokřadů. Podobné vodní plochy, kde se čolci a ostatní druhy obojživelníků mohou rozmnožovat, je proto potřeba chránit.

Přístupnost: K nádržím vede neznačená cesta ze vsi Ovesná.

Čolek velký, foto: R. Vlček

EVL Dolní Ploučnice

Rozloha: 779,3 ha

Ploučnice u Františkova, foto: M. Křištof

Předmět ochrany: kuňka ohnivá, losos obecný, vydra říční

Řeka Ploučnice protéká v Českém středohoří malebným hlubokým údolím. V této dolní části toku má neobvykle vysoký sklon 6,4 %. Tok dolní Ploučnice je poměrně zachovaný, regulačními zásahy je ovlivněna pouze asi jedna čtvrtina délky řeky v CHKO. Dobře zachovalé jsou též porosty příbřežní vegetace. V údolní nivě mimo zastavěná území obcí nalezneme zbytky lužních lesů a vlhké podmáčené louky.

Evropsky významná lokalita byla vyhlášena na ochranu kuňky ohnivé, lososa obecného a vydry říční. Losos obecný je do Ploučnice vysazován v rámci programu na obnovu jeho populace v českých tocích. Z dalších chráněných druhů ryb v Ploučnici žijí např. bolen dravý, mník jednovousý, úhoř říční, vranka obecná, mihule potoční nebo parma obecná.

Vranka obecná a losos obecný, foto: V. Sojka

Okolí řeky obývá celá řada druhů ptáků. Mezi nezapomenutelné zážitky patří setkání s ledňáčkem říčním. Na kamenech v korytě řeky můžeme často pozorovat skorce vodního, jak loví drobné vodní živočichy. Z plazů se v údolní nivě Ploučnice vyskytuje např. chráněná užovka podplamatá.

Přístupnost: Údolím Ploučnice vede silniční i železniční komunikace.

EVL Držovice - rodinný dům

Rozloha: 0,04 ha

Kolonie netopýrů velkých na půdě domu v Držovicích, foto: archiv

Předmět ochrany: netopýr velký

EVL byla vyhlášena za účelem ochrany významné letní kolonie netopýra velkého na půdě rodinného domu.

Netopýr velký je kriticky ohrožený druh, jehož letní kolonie čítající až několik set jedinců osidlují nejčastěji půdy budov. Jako zimoviště využívají podzemní prostory, zejména štoly a jeskyně.

V současnosti je druh ohrožen přestavbami střech a půdních prostorů budov, nevhodným způsobem uzavírání vchodů do štol a jeskyní a též rušením v době zimního spánku.

Netopýr velký, foto: archiv

Přístupnost: Lokalita je nepřístupná - umístěná v soukromém objektu.

EVL Holý vrch u Hlinné

Rozloha: 102,9 ha

Holý vrch u Hlinné, foto: Z. Růžičková

Předmět ochrany: suché trávníky, vegetace skal a sutí, teplo- a suchomilné křoviny se skalníkem, mezofilní louky, koniklec otevřený

EVL tvoří čedičové vrchy Hradiště (545 m n. m.) a Holý vrch (574 m n. m.), které jsou pozůstatkem lávového příkrovu. Na západním svahu Holého vrchu nalezneme výrazné skalní útvary, které byly modelovány mrazovým zvětráváním. Lidově se nazývají „Učitel a žáci“.

Stepní trávníky, sutě a skály obou vrcholů jsou domovem mnoha chráněných rostlin. Nejzávažnějším druhem je kriticky ohrožený koniklec otevřený, jehož populace na Holém vrchu patří mezi největší v České republice. Vyskytuje se zde také koniklec luční český a kříženec obou druhů koniklec Hackelův. Dalšími významnými druhy jsou např. plicník úzkolistý, sasanka lesní, chrpa chlumní a tařice skalní.

Území je udržováno pastvou ovcí a koz, kosením a občasným vyřezáváním náletových dřevin.

Koniklec luční český, foto: J. Kyselka

Přístupnost: Vrchol Hradiště je dostupný po žluté turistické trase z obce Hlinná. Přes EVL vede naučná stezka Hlinná - Kamýk.

EVL Horní Kamenice

Rozloha: 185,6 ha

EVL Horní Kamenice, foto: V. Vlačička

Předmět ochrany: losos obecný, vydra říční

EVL zaujímá horní tok řeky Kamenice včetně několika přítoků od svého prameniště poblíž Hraničního rybníka po soutok s Chříbskou Kamenicí v Srbské Kamenici. Převážná část EVL s přirozeným tokem se nachází v sousedních CHKO Lužické hory a Labské pískovce. Krátký úsek EVL vedoucí územím CHKO České středohoří představuje regulované umělé říční koryto procházející městem Česká Kamenice.

Kamenice je zachovalý vodní tok s přirozeným korytem a čistou vodou. Dostatek štěrkových ploch s rychle tekoucí vodou vytváří vhodné podmínky pro výskyt evropsky významného druhu lososa obecného.

Losos obecný je přizpůsobený životu ve sladké i slané vodě. Mladí lososi tráví první dva roky života ve vodních tocích a poté odplouvají do moře, kde dospívají. Dospělí jedinci se vrací zpět do řek, kde se narodili, aby se zde rozmnožovali. Na území České republiky v minulosti lososi zcela vymizeli kvůli stavbě přehrad a jezů, které pro ně představují nepřekonatelné migrační bariéry. Negativní vliv mělo také značné znečištění vody. Díky výraznému zlepšení kvality vod a umělému vysazování do Kamenice, Ploučnice a několika dalších toků se podařilo jeho populaci obnovit.

Mladý losos obecný, foto: V. Sojka

Přístupnost: Údolím Kamenice prochází železnice ve směru Děčín – Jedlová – Rumburk, dráhu kopíruje cyklostezka.

EVL Hořenec - Číčov

Rozloha: 20,9 ha

Vrch Číčov, foto: M. Křištof

Předmět ochrany: přástevník kostivalový

Číčov je výrazný čedičový vrch (476 m n. m.) západně od vsi Hořenec v Lounské části Českého středohoří. Svahy porůstá travnatá stepní vegetace s rozptýlenými křovinami.

V jarním období zde rozkvétá celá řada chráněných teplo- a suchomilných druhů rostlin, například koniklec luční český, kozinec rakouský, modřenec tenkokvětý a mnoho dalších. Z travin jsou nejvýznamnější kavylky, např. kavyl Ivanův a kavyl vláskovitý. Stepní trávníky Číčova jsou mimořádně bohaté na bezobratlé živočichy. Setkat se zde můžeme mimo jiné s motýlem okáčem metlicovým.

Stepní vegetace na Číčově je závislá na pravidelném hospodaření, zejména na pastvě smíšeného stáda ovcí a koz.

Přístupnost: Území je přístupné po neznačené cestě z obce Hořenec.

Modřenec tenkokvětý, foto: archiv

EVL Košťálov

Rozloha: 485,5 ha

Vrcholová zřícenina hradu Košťálov, foto: J. Kyselka

Předmět ochrany: dubohabřiny, teplomilné doubravy, suťové lesy, vegetace skal a sutí, teplo- a suchomilné křoviny se skalníkem, suché trávníky, mezofilní louky

EVL zahrnuje skupinu čedičových vrchů Košťálov (481 m n. m.), Sutomský vrch (505 m n. m.), Jezerka (487 m n. m.), Ovčín (431 m n. m.) a Holý vrch (458 m n. m.). Ochrana je zaměřena na rozsáhlé zachované lesní porosty (především dubohabřiny, teplomilné doubravy a suťové lesy) a na vegetaci stepí a skal.

Listnaté lesy na svazích Jezerky, Sutomského vrchu a Ovčína mají bohatý bylinný podrost, v němž se vyskytují např. plicník lékařský, jaterník podléška, hrachor jarní, medovník meduňkolistý nebo lilie zlatohlávek. Můžeme zde také nalézt několik druhů orchidejí, např. okrotici bílou, vemeník dvoulistý nebo hlísník hnězdák.

Jižní skalnatý svah Košťálova osidlují teplo- a suchomilné druhy rostlin, např. několik druhů kavylů, kosatec bezlistý, tařice skalní, modřeneček tenkokvětý a celá řada dalších. Průzkumy zde bylo zjištěno několik stovek druhů motýlů. Patří mezi ně např. modrásek hnědoskvrnný, modrásek rozchodníkový či otakárek ovocný, kterého můžeme poměrně často spatřit v okolí vrcholu. Stepní společenstva nalezneme také na Holém vrchu.

Kosatec bezlistý, foto: R. Hamerský

Přístupnost: Košťálov se zříceninou hradu je dostupný po zelené turistické trase z Třebenic a Lovosic. Pod vrchol se dostaneme také po žluté trase z Borče.

EVL Křížové vršky, Malý vrch, Šibeník

Rozloha: 18,3 ha

Malý vrch, foto: J. Kyselka

Předmět ochrany: suché trávníky, mezofilní louky, teplo- a suchomilné křoviny se skalníkem, skalní vegetace

Skupinu tří vulkanitů Křížové vršky (386 m n. m.), Malý vrch (375 m n. m.) a Šibeník (344 m n. m.) nalezneme jihozápadně od Libčevsi. Bezlesé vrcholy, které jsou obklopeny rozsáhlými lány orné půdy, hostí vzácnou teplo- a suchomilnou faunu a flóru.

Z chráněných druhů rostlin zde roste např. několik druhů kavylů (kavyl Ivanův, k. sličný, k. olýsalý). Na jaře zdobí stepní svahy kvetoucí hlaváček jarní, divizna brunátná, koniklec luční český, kozinec bezlodyžný nebo rozrazil rozprostřený.

Z fauny jsou jednoznačně nejvýznamnější bezobratlí. Bohatou faunu motýlů zastupují např. otakárek ovocný, soumráčník žlutoskvrnný či modrásek východní. Zdejší jedinečné stepi jsou závislé na udržení tradičního způsobu hospodaření v krajině, zejména pastvy ovcí a koz.

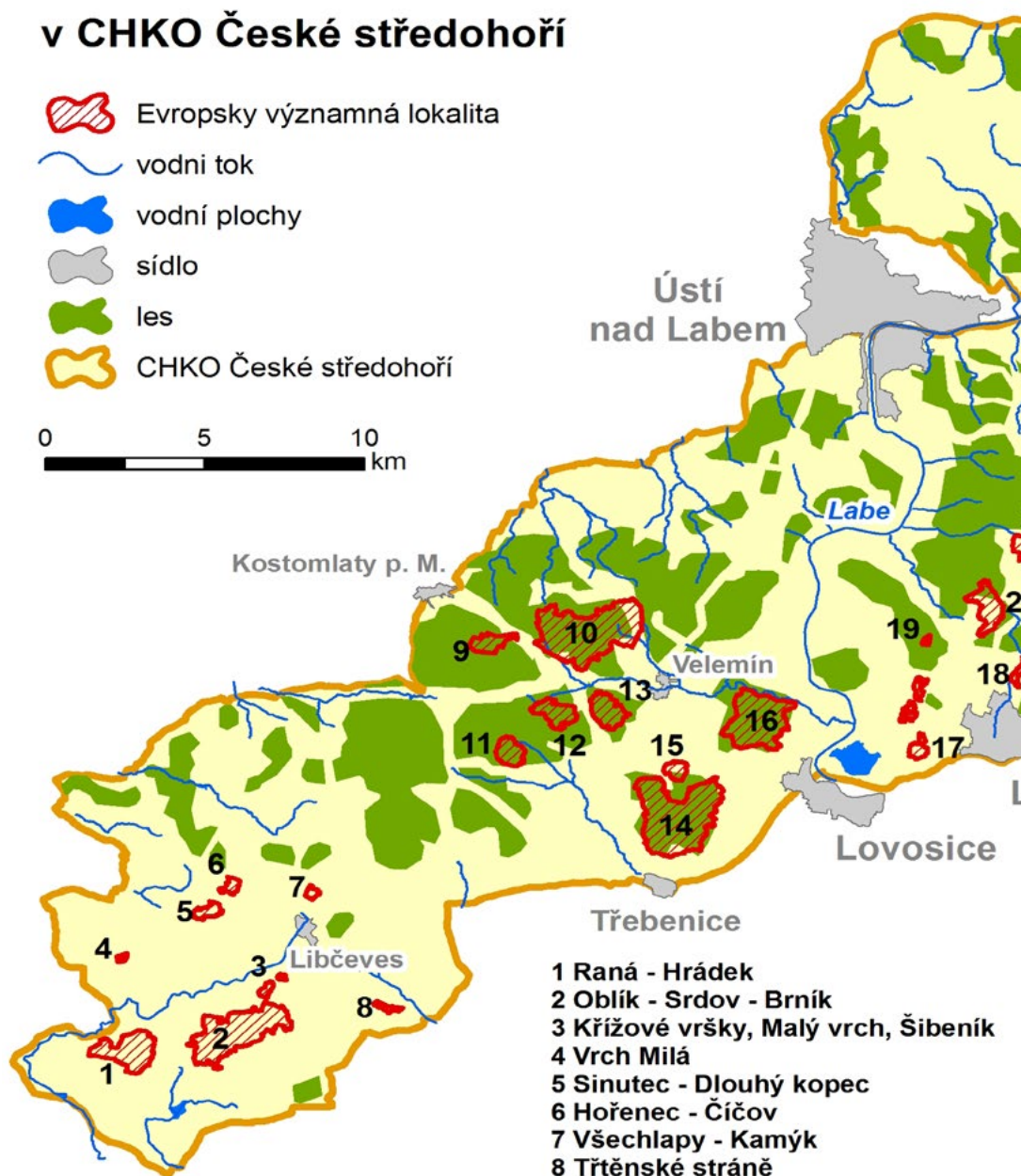
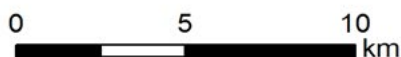

Kozinec bezlodyžný, foto: V. Vlačíha

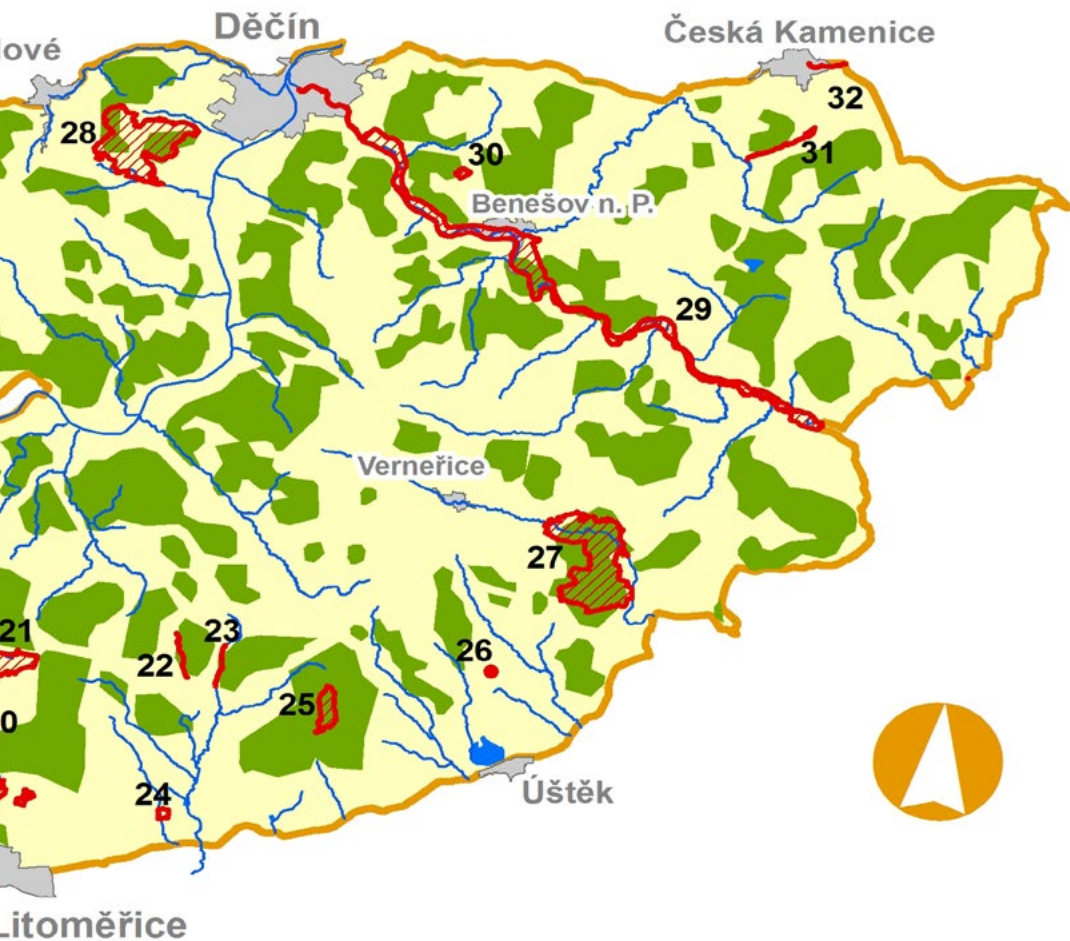
Přístupnost: Po neznačené polní cestě z obce Charvatce.

NATURA 2000 v CHKO České středohoří

- Evropsky významná lokalita
- vodní tok
- vodní plochy
- sídlo
- les
- CHKO České středohoří

- 1 Raná - Hrádek
- 2 Oblík - Srdov - Brník
- 3 Křížové vršky, Malý vrch, Šibeník
- 4 Vrch Milá
- 5 Vinutec - Dlouhý kopec
- 6 Hořenec - Čičov
- 7 Všechlapy - Kamýk
- 8 Třtěnské stráně

- 9 Březina
- 10 Milešovka
- 11 Lipská hora
- 12 Lhota
- 13 Ostrý
- 14 Košťálov
- 15 Borečský vrch
- 16 Lovoš
- 17 Radobýl
- 18 Bílé stráně u Litoměřic
- 19 Plešivec

- 20 Holý vrch u Hlinné
- 21 Babinské louky
- 22 Bezejmenný přítok Trojhorského potoka
- 23 Luční potok - Třeбушín
- 24 Ploskovice
- 25 Sedlo
- 26 Držovice
- 27 Binov - Bobří soutěska
- 28 Bohyňská lada, Chmelník, Lotarův vrch
- 29 Dolní Ploučnice
- 30 Dobrná
- 31 Huníkovský potok
- 32 Horní Kamenice

EVL Lhota

Rozloha: 63,9 ha

Lhota od Mrskles, foto: J. Kyselka

Předmět ochrany: teplomilné doubravy, suťové lesy

Málo známý vrch Lhota (571 m n. m.) nalezneme nad vsí Kocourov. Svahy tohoto čedičového dvouvrcholového hřbetu porůstají přírodní a přírodě blízké lesy. Četné jsou skalky a suťová pole.

Rozmanité lesní porosty zahrnují teplomilné doubravy s dřínem, dubohabřiny, suťové lesy a bučiny. Mají bohaté bylinné patro, z chráněných druhů se vyskytují např. medovník meduňkolistý, lýkovec jedovatý, lilie zlatohlávek či orchideje okrotice bílá, hlísteník hnízdák a kruštík polabský.

Ze zoologického hlediska jsou nesmírně zajímavé sutě, ve kterých žije několik druhů měkkýšů, např. drobnička jižní, zrnovka trojzubá a vrkoč horský. V lesích i na sutích je hojný mlok skvrnitý.

Přístupnost: Lokalita je špatně přístupná, na vrchol nevede cesta.

Hlísteník hnízdák, foto: R. Hamerský

EVL Lipská hora

Rozloha: 66 ha

Lipská hora, foto: J. Kyselka

Předmět ochrany: suťové lesy, teplomilné doubravy, vegetace skal a sutí

Lipská hora je jedním z nejvýraznějších vrcholů Českého středohoří. Trachytová kupa se strmými svahy dosahuje nadmořské výšky 689 m.

Naprostá většina území EVL je tvořena přírodními lesními společenstvy. Zastoupeny jsou teplomilné doubravy, dubohabřiny, lipové bučiny a suťové lesy. Vrchol tvoří mohutné skály s deskovitou odlučností, na kterých mají stanoviště chráněné rostliny medvědice lékařská a hvozdík sivý. Entomologickým průzkumem bylo na této lokalitě zjištěno více než 100 druhů střevlíkovitých brouků.

Hvozdík sivý, foto: R. Hamerský

Součástí EVL je také vlhká louka na severním úpatí (výskyt orchideje prstnatce májového a upolínu nejvyššího) a bílá stráž na jižním úpatí s celou řadou teplomilných druhů rostlin a živočichů.

Přístupnost: Z nejvyššího bodu červeně značené trasy mezi Medvědicemi a Lhotou odbočuje na vrchol neznačená cesta.

EVL Lovoš

Rozloha: 292,9 ha

Lovoš, foto: M. Křištof

Předmět ochrany: dubohabřiny, bučiny, suťové lesy, suché trávníky, vegetace skal a sutí, přástevník kostivalový

Čedičový vrch Lovoš (570 m n .m.) s přilehlým nižším trachytovým hřbetem Kybičkou jsou výraznými dominantami jižní části Českého středohoří. Odlišnost v geologickém složení se projevuje rozdílným složením vegetace. EVL je výjimečná pestrou škálou společenstev se zastoupením mnoha chráněných druhů rostlin a živočichů.

Velká část Lovoše a Kybičky je pokrytá lesními porosty s přirozenou nebo přírodě blízkou skladbou dřevin. Převládají dubohabřiny, na jižním svahu nalezneme teplomilné doubravy s dubem pýřitým (šipákem) a na severní straně bučiny a suťové lesy s mohutnými lipami. V lesích hnízdí celá řada druhů ptáků, např. káně lesní, červenka obecná, drozd zpěvný nebo pěnkava obecná. V zachovalých doubravách můžeme spatřit chráněné brouky krajníka hnědého, krajníka pižmového a také roháče obecného.

Jeřáb český, foto: R. Hamerský

Skalní step na vyprahlém jižním svahu hostí mnoho zajímavých druhů rostlin, např. kavyl sličný, bělozářku liliovitou, kosatec bezlistý, chrpu chlumní, mateřídoušku panonskou či vlnici chlupatou. V lesostepních společenstvech Lovoše a Kybičky se vyskytuje endemický druh dřeviny jeřáb český, který roste pouze v Českém středohoří. Právě odtud byl v roce 1961 poprvé popsán.

Přístupnost: Z Opárenského údolí (žel. zastávka) vede na vrchol značená modrá turistická trasa, která je rovněž součástí naučné stezky Lovoš. Na vrchol je možné dále vystoupat i po žluté a zelené trase.

EVL Luční potok - Třebušín, EVL Bezejmenný přítok Trojhorského potoka a EVL Huníkovský potok

Rak kamenáč, foto: archiv

Rozloha: EVL Luční potok - Třebušín: 0,7 ha / EVL Bezejmenný přítok Trojhorského potoka: 0,8 ha / EVL Huníkovský potok: 4,3 ha

Předmět ochrany: rak kamenáč

EVL byly vyhlášeny na ochranu zachovalých drobných vodních toků, ve kterých žije kriticky ohrožený rak kamenáč. Luční potok a Bezejmenný přítok Trojhorského potoka protékají v blízkosti Třebušína na Litoměřicku, Huníkovský potok pramení nedaleko České Kamenice.

Vodní toky mají poměrně čistou vodu a zachovalé břehové porosty, což jsou vhodné podmínky pro výskyt raka kamenáče. Tento druh u nás v minulosti silně ustoupil. Mezi hlavní příčiny patří znečišťování a regulační úpravy vodních toků. Negativní vliv má také intenzivní chov ryb a nadměrné zanášení koryt sedimenty.

Přístupnost: Lokality nejsou přístupné po cestách.

Huníkovský potok, foto: M. Křištof

EVL Milá

Rozloha: 5,5 ha

Milá z Odolického vrchu, foto: J. Marešová

Předmět ochrany: endemický poddruh saranče skalní

Milá je výrazným vulkanickým vrchem (510 m n. m.) tvořený čedičem. Na svazích vystupují četné skalní výchozy, kde lze pozorovat sloupcovitou odlučnost horniny.

Vegetace kopce je závislá na expozici svahů. Severní svahy jsou porostlé listnatým lesem s přirozenou druhovou skladbou. Nejvzácnějším druhem dřeviny na Milé je endemický jeřáb milský, který má stanoviště v okolí skalních výchozů. Jižní svahy pokrývají vzácná stepní společenstva s celou řadou chráněných druhů rostlin (např. kavyl Ivanův, koniklec luční český, modřelec tenkokvětý, hlaváček jarní, violka obojetná, česnek tuhý) a s teplomilnými druhy hmyzu (např. otakárek ovocný). Unikátem je endemický poddruh saranče skalní *Stenobothrus eurasius bohemicus*, který se vyskytuje na několika stepních lokalitách pouze v Českém středohoří. Ze zajímavých druhů obratlovců žijí na Milé například užovka hladká, bělořit šedý, slavík obecný a další.

Jižní svahy a vrcholová část kopce Milá byly tradičně využívány jako pastviny. Ještě v první polovině 20. století se na kopci pravidelně páslo stádo karakulských ovcí, které čítalo přibližně 200 kusů. Po opuštění pastvin postupně docházelo k rozšiřování křovin (hlohy, trnky) a ke zmenšování rozlohy biotopu stepí. Pro zachování stepních společenstev je nezbytné provádět managementová opatření, která zahrnují odstraňování křovin a kosení.

Hlaváček jarní, foto: V. Vlačička

Přístupnost: Vrchol Milé je dostupný po modré turistické trase ze vsi Milá nebo z obce Bělušice.

EVL Milešovka

Rozloha: 490,2 ha

Bučina na Milešovce, foto: J. Kyselka

Předmět ochrany: dubohabřiny, bučiny, suťové lesy, vegetace skal a sutí

Území EVL zahrnuje nejvyšší horu Českého středohoří Milešovku (837 m n. m.) a okolní vrchy Šibeník, Kamenec, Liščí vrch, Dubický vrch a Dlouhý vrch. Milešovka je výrazným trachytovým kuželem, který značně převyšuje své okolí. Na jihozápadním svahu naleznete až 30 m vysoké Výří skály, které jsou pozůstatkem po mohutném sesuvu.

Hlavním předmětem ochrany jsou rozsáhlé zachovalé lesní porosty s přirozenou nebo přírodě blízkou druhovou skladbou dřevin. Plošně převažují dubohabrové lesy a významný podíl mají také bučiny a suťové lesy s lípou a javorem. Na Milešovce můžeme sledovat závislost druhového složení vegetace na orientaci svahů. Zatímco na teplém a suchém jižním svahu převažují dubové porosty, chladnější severní svah patří bučinám.

Zachovalé lesy jsou domovem celé řady živočichů, např. mloka skvrnitého, plšika lískového, datla černého, strakapouda velkého nebo netopýra velkého. Na Výřích skalách hnízdí naše největší sova výr velký. Botanicky mimořádně významné jsou skály a sutě. Na teráskách Výřích skal rostou chráněné druhy medvědice lékařská, tařice skalní a kosatec bezlistý. Na skalkách pod vrcholem můžeme nalézt vzácnou kapradinku skalní.

Mláděta výra velkého, foto: V. Šena

Přístupnost: Vrchol Milešovky je dostupný po červeně značené turistické stezce z Milešova a Bílky nebo po modré trase z Velemína a Černčic.

EVL Oblík - Srdov - Brník

Rozloha: 335,2 ha

Oblík z Rané, foto: M. Křištof

Předmět ochrany: suché trávníky, skalní vegetace, sutě, mezofilní louky, kavyl olysalý, přástevník kostivalový, endemický poddruh saranče skalní.

Vulkanické vrchy Oblík (509 m n. m.), Srdov (482 m n. m.) a Brník (471 m n. m.) patří mezi přírodovědně nejcennější lokality v České republice. Hlavním předmětem ochrany EVL jsou mimořádně druhově bohatá stepní společenstva.

Z desítek stepních druhů rostlin patří mezi nejvzácnější kavyl olysalý, který u nás roste pouze na několika lokalitách v Českém středohoří. Z dalších druhů kavylů se v EVL vyskytují např. kavyl Ivanův, k. sličný, k. chlupatý nebo k. úzkolistý. Výjimečná je místní fauna bezobratlých. Na Oblíku bylo průzkumy zjištěno téměř 900 druhů motýlů (např. hnědásek černýšový, přástevník kostivalový, otakárek fenyklový). Na podzim můžeme v nízké trávě pozorovat atraktivně zbarveného pavouka stepníka rudého.

Na západním úpatí Oblíku se dochoval rozsáhlý vysokokmenný třešňový sad. Podobné sady byly dříve v Českém středohoří běžné, většina jich ale zanikla v 2. polovině 20. století v souvislosti s intenzifikací zemědělství. Sad pod Oblíkem je domovem celé řady živočichů, zejména hmyzu a ptáků. Můžeme zde potkat například velmi vzácného dudka chocholatého. Na jaře tu rozkvétá hlaváček jarní.

V blízkém okolí vrchů Oblík, Srdov a Brník se zachovaly řady agrárních valů, které tvoří hranice mezi jednotlivými pozemky. Agrární valy (též kamenné snosy) vznikaly tím způsobem, že zemědělci vynášeli čedičové kameny ze svých políček na jejich okraj. Valy jsou v současnosti porostlé dřevinami a vytvářejí výrazné liniové prvky v krajině. Představují také útočiště pro celou řadu rostlin a živočichů.

Přístupnost: Na vrchol Oblíku vede zelená turistická trasa ze vsi Mnichov a z obce Dobroměřice.

EVL Ostrý

Rozloha: 93,2 ha

Suťové pole na Ostrém, v pozadí Kletečná, foto: J. Kyselka

Předmět ochrany: dubohabřiny, teplomilné doubravy, vegetace skal a suť

Vrch Ostrý (552 m n. m.) se nachází jižně od Milešova. Většina plochy EVL je porostlá přírodě blízkými lesy s duby, habry, buky, lipami a dalšími listnatými dřevinami. Na západním svahu se rozkládá rozsáhlé suťové pole a v okolí vrcholu nalezneme četné skalní výchozy, na kterých je dobře patrná sloupcovitá odlučnost čediče.

Na zachovalé lesní porosty je vázána přítomnost celé řady druhů rostlin (medovník meduňkolistý, lilie zlatohlávek, lýkovec jedovatý a další). Ve zdejších lesích mají stanoviště i vzácné orchideje, jako např. okrotice bílá, okrotice červená, hlísník hnízdák či kruštík modrofialový. Skalní výchozy na jaře zdobí tařice skalní a kosatec bezlistý. Na suti roste lomikámen trsnatý křehký, jehož porosty na Ostrém patří mezi nejrozsáhlejší v Českém středohoří.

V lesních porostech Ostrého hnízdí mnoho druhů ptáků, např. linduška lesní, dlask tlustozobý, pěnkava obecná, datel černý, strakapoud velký a mnoho dalších. Z obratlovců jsou hojní např. mlok skvrnitý, kuna lesní a plch velký.

Přístupnost: Na Ostrý se zříceninou hradu vede modrá turistická trasa z obce Březno.

Lilie zlatohlavá, foto: V. Vlačička

EVL Plešivec

Rozloha: 5,2 ha

Suťové pole na Plešivci s pohledem na vzdálenou Milešovku a Kletečnou, foto: Z. Růžičková

Předmět ochrany: vegetace skal a sutí

Vrch Plešivec (510 m n. m.) nedaleko Litoměřic je výjimečný rozsáhlými pokryvy sutí, které jsou hlavním předmětem ochrany EVL. Sutě vznikaly rozpadem skalních výchozů v dobách ledových, kdy docházelo k výraznému mrazovému zvětrávání hornin.

Specifická cirkulace vzduchu v sutích umožňuje existenci tzv. ledových jam v jejich dolních částech. Ještě na začátku léta v nich můžeme nalézt zbytky ledu. Na chladné mikroklima je vázána celá řada druhů bezobratlých živočichů, např. horské druhy brouků. Přímo na suti rostou mohutné staré lípy, v jejichž dřevě se vyvíjí larvy atraktivního brouka krasce lipového.

Kromě ploch otevřených sutí je Plešivec pokrytý zachovalými lesními porosty s dubem, lípou, javorem, jasanem a jeřábem břekem. Zaznamenán byl i vzácný jeřáb český. Na starých dubech můžeme při troše štěstí narazit na našeho největšího brouka roháče obecného.

Roháč obecný, foto: Š. Kopecká

Přístupnost: Na vrchol Plešivce vede modrá turistická trasa z obce Kamýk. Na západní úpatí Plešivce, kde se nachází kaple se starými památnými duby, se dostaneme také po žluté značce a naučné stezce z obce Hlinná.

EVL Ploskovice

Rozloha: 9,0 ha

Páchník hnědý, foto: J. Marešová

Předmět ochrany: páchník hnědý

EVL byla vyhlášena z důvodu ochrany evropsky významného druhu páchníka hnědého, který žije ve starých dutých stromech zámeckého parku v Ploskovicích.

Páchník hnědý je kriticky ohrožený druh brouka, jehož výskyt je vázán na osvětlené dutiny starých listnatých stromů. Larvy se vyvíjejí ve ztrouchnivělém dřevě, především ve střední a horní části kmene. Dospělci se objevují od května do září. Nejaktivnější jsou večer a v noci, dutiny však opouštějí pouze zřídka.

Pro zachování druhu je nezbytná ochrana starých stromů, zejména v parcích a alejích, kde se páchník nejčastěji vyskytuje.

Přístupnost: Od železniční zastávky Ploskovice po červeně značené turistické trase.

Biotop páchníka, foto: J. Marešová

EVL Radobýl

Rozloha: 29,3 ha

Lomová stěna na Radobýlu, foto: Z. Růžičková

Předmět ochrany: suché trávníky, vegetace skal a sutí, přástevník kostivalový, endemický poddruh saranče skalní

Vrch Radobýl (399 m n. m.) je neodmyslitelnou součástí panoramatu Litoměřic. Západní část kopce byla narušena těžbou kamene, která odkryla profil horninového tělesa s dobře vyvinutou sloupcovitou odlučností čediče. Na jižním a západním úpatí se rozkládají opuštěné zarůstající sady a vinice.

Hlavním předmětem ochrany jsou druhově bohaté suché trávníky na jižním svahu s řadou chráněných druhů rostlin (divizna brunátná, kozinec bezlodyžný, koniklec luční český, pískavice thesálská a mnoho dalších). Zajímavostí je hojný výskyt několika druhů parazitických záraz.

Radobýl představuje nejvýznamnější lokalitu teplo- a suchomilné fauny na pravém břehu Labe. Průzkumy zde bylo zjištěno téměř 900 druhů motýlů, mezi něž patří např. přástevník kostivalový, otakárek ovocný, modrásek východní či modrásek kozincový. Vzácností je výskyt endemického poddruhu saranče skalní (*Stenobothrus eurasius bohemicus*). Bohatou ptačí faunu zastupují např. pěnice vlašská či ťuhýk obecný.

Saranče skalní, foto: R. Vlk

Přístupnost: Na Radobýl se dostaneme po žlutě značené turistické trase z Litoměřic a ze Žalhostic.

EVL Raná - Hrádek

Rozloha: 168,9 ha

Raná, foto: M. Křištof

Předmět ochrany: suché trávníky, teplo- a suchomilné křoviny se skalníkem, sutě, endemický poddruh saranče skalní, sysel obecný

EVL zahrnuje čedičový trojvrcholový hřbet Raná (457 m n. m.) a blízké letiště Hrádek s kolonií sysla obecného. Raná je díky velké rozloze stepních trávníků a jejich výjimečnému druhovému bohatství lokalitou mezinárodního významu.

Stepní vegetaci dominuje několik druhů kavylů, např. kavyl Ivanův, k. sličný a k. tenkolistý. Mimořádnou pozornost si zaslouží ovsíř stepní, který má v Českém středohoří západní hranici svého rozšíření. Vyskytuje se zde celá řada dalších chráněných teplo- a suchomilných druhů rostlin, např. divizna brunátná, bělozářka liliovitá, violka obojetná, kozinec bezlodyžný, hořec brvitý nebo pupava bezlodyžná. Nejbohatší skupinou živočichů jsou na stepích bezobratlí. Na Rané mají stanoviště vzácní motýli okáč skalní, soumračník žluto-skvrnný, modrásek ligrusový a mnoho dalších. Z brouků se vyskytuje např. několik druhů majek, chrobák vrubounovitý nebo endemický poddruh střevlíka *Harpalus cisteloides hurkai*. Raná je také lokalitou endemického poddruhu saranče skalní (*Stenobothrus eurasius bohemicus*).

Na úpatí Rané a na blízkém letišti Hrádek žijí populace kriticky ohroženého hlodavce sysla obecného, které svou početností patří mezi nejvýznamnější u nás. Stepní trávníky na Rané jsou závislé na pravidelném hospodaření, zejména na pastvě smíšeného stáda ovcí a koz.

Přístupnost: Vrchol Rané je dostupný po modré turistické trase z Lenešic a Hrádku. Z obce Raná vede podél úpatí neznačená cesta.

Sysel obecný, foto: J. Marešová

EVL Sedlo

Rozloha: 54,4 ha

Sedlo od H. Řepčic, foto: M. Křištof

Předmět ochrany: suťové lesy

Sedlo (726 m n. m.) je nejvyšším vrcholem Verneřického středohoří. Mohutný trachybazaltový hřeben s příkrými svahy a vrcholovými skalisky dominuje širokému okolí.

EVL je zaměřena na ochranu přirozených listnatých lesů místy pralesovitého charakteru s javorem klenem, javorem mlččem, dubem, bukem, lípou a jilmem. V lesních porostech hnízdí např. hýl obecný, lejsek černohlavý, datel černý, krahujec obecný a vzácně se můžeme setkat také s naší nejmenší sovou kulíškem nejmenším. Z bezobratlých se na Sedle vyskytují např. ohrožení motýli batolec červený a bělopásek topolový.

Vrcholová skaliska hostí řadu chráněných druhů rostlin, např. tařiči skalní nebo kosatec bezlistý. Největší perlou je ovšem výskyt hvězdnice alpské, která je v České republice známá pouze ze čtyř lokalit.

Kulíšek nejmenší, foto: V. Sojka

Přístupnost: Vrchol Sedla je přístupný po zelené trase z Levína nebo Horního Týnce. Pod Sedlo nás dovede také červená značka z Úštěka a žlutá značka z Liběšic.

EVL Sinutec - Dlouhý kopec

Rozloha: 32 ha

Dlouhá hora, foto: M. Křištof

Předmět ochrany: přástevník kostivalový

Jižní svah protáhlého čedičového hřbetu (483 m n. m.) pokrývá druhově bohatá stepní vegetace. Severní svah byl v minulosti nevhodně zalesněn stanovištně nepůvodními druhy dřevin. Stepní stráně Dlouhého vrchu byly po staletí využívány jako pastviny, zejména pro ovce a kozy.

Na slunné jižní stráni mají ideální podmínky pro život teplo- a suchomilné druhy rostlin, jako např. několik druhů kavylů, černýš rolní, pelyněk pontický, kozinec rakouský, hlaváček jarní a celá řada dalších. Mimořádně bohatá je místní fauna motýlů. Mezi nejvýznamnější druhy patří okáč metlicový a modrásek východní.

Stepní trávníky je nezbytné udržovat pravidelnou pastvou, případně kosením a vyřezáváním křovin.

Okáč metlicový, foto: J. Marešová

Přístupnost: Podél jižního úpatí Dlouhého vrchu vede polní cesta z obce Jablonec u Libčevsi.

EVL Třtěnské stráně

Rozloha: 12,6 ha

Třtěnské stráně, foto: J. Marešová

Předmět ochrany: suché trávníky

EVL chrání typickou bílou stráň tvořenou vápnitými slínovci, kde často dochází k sesuvům a obnažení půdního podkladu. Na několika místech vyvěrá voda s vyšším obsahem solí.

Stráň má jihozápadní orientaci, což vyhovuje teplo- a suchomilným druhům rostlin. Mimořádně bohatou flóru zastupují např. bělozářka liliovitá, kozinec rakouský, vlnice chlupatá, kavyl vláskovitý, ledenec přímořský či modřenec tenkokvětý. Nejcennějším druhem na Třtěnských stráních je jitrocel přímořský, jehož výskyt je podmíněn vysokým obsahem solí v půdě. V okolí vývěrů slané vody má stanoviště celá řada vzácných slanomilných brouků.

Vegetace Třtěnských strání byla v minulosti negativně ovlivněna rozsáhlou výsadbou geograficky nepůvodních druhů dřevin (borovice černá, trnovník akát), které se rychle rozšiřovaly na okolní plochy. S podporou projektu LIFE+ byla jejich značná část nepůvodních dřevin odstraněna, což přispělo k zachování této jedinečné lokality.

Přístupnost: Na Třtěnské stráně se lze dostat po neznacené polní cestě z obce Třtěno.

Jitrocel přímořský, foto: I. Bílek

EVL Všechlapy - Kamýk

Rozloha: 12,1 ha

Kamýk, foto: J. Korbel

Předmět ochrany: přástevník kostivalový

Kamýk je esteticky mimořádně působivý vulkanický kužel (437 m n. m.) ležící severně od obce Libčeves. Kopec je z velké části bezlesý, vzrostlé stromy nalezneme pouze na severním svahu. Četné jsou skalní výchozy.

Stejně jako na ostatních stepních vrcholech Lounského středohoří, také na Kamýku žijí stovky druhů bezobratlých živočichů. Na vrcholu kopce se běžně setkáme s otakárkem ovocným a otakárkem fenyklovým. Již mnohem vzácněji potkáme modráska východního nebo okáče skalního. Ze stepních druhů rostlin na Kamýku nalezneme hlaváček jarní, koniklec luční český, diviznu brunátnou, vlnici chlupatou, rozrazil rozprostřený nebo pelyněk pontický.

Stepní trávníky na Kamýku vyžadují pravidelnou údržbu, nejlépe pastvu smíšeného stáda ovcí a koz, případně kosení a vyřezávání křovin.

Přástevník kostivalový, foto: P. Krásenský

Přístupnost: Na úpatí Kamýku se lze dostat po neznačené cestě ze vsi Všechlapy.

Projekt LIFE+ na podporu vybraných EVL

„Aktivní ochrana evropsky významných lokalit s teplomilnými společenstvy a druhy v Lounském středohoří“

Pastva na Rané, foto: M. Křištof

Koordinující příjemce: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

Kofinancující subjekt: Ministerstvo životního prostředí ČR

Doba realizace projektu: 1. 1. 2011 - 30. 6. 2016

Celkové náklady projektu **1.395.196,- €**

z toho: finanční podíl Evropské Komise **50 %**

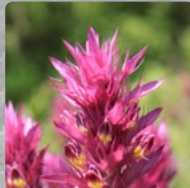
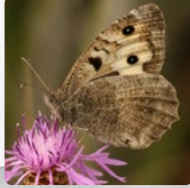
finanční podíl ČR (MŽP ČR) **50 %**

Projektové lokality:

8 evropsky významných lokalit (Křížové vršky, Hořenec – Čičov, Oblík - Srdov – Brník, Vrch Milá, Raná - Hrádek, Sinutec - Dlouhý kopec, Třtenské stráně, Všechlapy – Kamýk) a více než 10 tzv. „nášlapných kamenů“ s výskytem stepních společenstev. Celkem je projektem dotčeno cca 250 ha stepí.

Cílem projektu je

- zajištění péče o stepní biotopy evropského významu s využitím tradičních způsobů hospodaření, zejména pastvy ovcí a koz
- zvýšení početnosti populací cílových druhů a celkové druhové pestrosti pomocí obnovních a managementových opatření
- zvýšení zájmu veřejnosti o problematiku teplomilných společenstev a druhů, péče o ně a jejich trvale udržitelného využívání.

Tato publikace byla vydána z finančního příspěvku Evropského společenství u příležitosti získání ceny „NATURA 2000 AWARD 2014“ v kategorii „Komunikace“.

Evropsky významné lokality v CHKO České středohoří

Text: Jan Kyselka a Správa CHKO České středohoří

Autoři fotografií: uvedeno vždy pod fotografií,
archiv = fotoarchiv Správy CHKO České středohoří

Mapa: Jan Kyselka

Grafická úprava a sazba: Jan Šmucar

Tisk: Tiskárna Kleinwächter, Frýdek-Místek

Vydavatel: Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky – Správa chráněné krajinné oblasti České středohoří

Rok vydání: 2014

Počet výtisků: 2.000 ks

Vydání: 1. vydání - dotisk

Foto přední obálka: Koniklec otevřený, autor: V. Vlačiha

Foto předsádky: Údolí Labe ze skal nad Průčelskou roklí, autor: M. Křištof

ISBN: 978-80-87457-87-0

